

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ТА
МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

Кафедра педагогіки та педагогічної майстерності

Назва освітнього компонента <i>Нормативний/вибірковий</i>	Педагогіка. Модуль 2. Основи педмайстерності нормативний
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр 013 Початкова освіта. Інклюзивна освіта
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2019-2020/ 4 семестр / 2 курс
Викладач	Попелешко Юлія Іванівна
Профайл викладача	http://fim.mdpu.org.ua/fakultet-informatiki-matematiki-ta/kafedra-pedagogiki-ta-pedagogichnoyi-m/sklad-kafedri-pedagogiki-ta-pedagogichnoyi-majsternosti/popeleshko-yuliya-ivanivna/
Контактний тел.	+38-097-918-89-61
E-mail:	yuliapopeleshko@gmail.com
Сторінка освітнього компонента на сайті центру освітніх дистанційних технологій МДПУ ім. Б.Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=4830
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щосереди, згідно графіку роботи кафедри педагогіки і педагогічної майстерності. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Курс дисципліни «Основи педмайстерності» знайомить здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» та сприяє розширенню педагогічного світогляду, допомагає виробленню творчого, критичного ставлення до педагогічної спадщини. Майбутні вчителі, засвоївши курс, усвідомлять розвиток теорії і практики виховання та освіти, навчаються мислити педагогічними категоріями, розуміти їх діалектику, бачити закономірності розвитку історії освіти і педагогічних ідей в світі та в Україні, виділяти найбільш суттєве для багатьох народів, або властиве тільки їм. Важливим є формування у студентів наукових основ знань, умінь та практичних навичок навчання та виховання, які існували в різні історичні періоди; ознайомлення з педагогічними концепціями на основі принципу історизму.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи педмайстерності» є підготовка здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» до педагогічної діяльності в закладах освіти, до взаємодії з людьми у різноманітних ситуаціях, що має характер організаторської та навчально-виховної діяльності фахівця; формування у майбутніх викладачів вищих навчальних закладів потреб професійно розвиватися, саморозвиватися і самовдосконалюватися, максимально повно проявляти свій індивідуальний потенціал, творчо його самореалізувати в педагогічній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи педмайстерності» є:

- дати здобувачам вищої освіти ґрунтовні й систематичні знання з усіх розділів курсу, спираючись на знання та творче використання основних положень педагогіки, психології, філософії, поглибити знання магістрантів про навчально-виховний процес та педагогічну діяльність викладача вищих навчальних закладів;
- сприяти розвитку їхньої компетентності в організації педагогічної діяльності; усвідомлення студентами специфіки педагогічного спілкування, особливостей комунікативно-мовленнєвих ситуацій, характерних для професійної діяльності викладача вищої школи;
- формування у здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» гуманної позиції щодо розуміння мети і завдань власної педагогічної діяльності;
- допомогти майбутнім викладачам вищої школи оволодіти елементами педагогічної техніки;
- визначити оптимальні засоби і напрямки професійного самовдосконалення.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

загальні компетентності

- ЗК 1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4.** Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 7.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 8.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 10.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 11.** Здатність працювати в команді.

фахові компетентності

- ФК 1.** Здатність ефективно працювати в умовах сучасної початкової школи.
- ФК 3.** Здатність планувати психолого-педагогічну діяльність, усвідомлювати мету та конкретизувати її у завданнях.
- ФК 4.** Здатність здійснювати навчання та виховання учнів відповідно до психолого-педагогічних закономірностей і принципів.
- ФК 6.** Здатність поєднувати навчальну та позанавчальну роботу для досягнення поставленої мети.
- ФК 7.** Здатність використовувати досягнення психолого-педагогічної науки та практики у власній діяльності.
- ФК 13.** Здатність планувати, аналізувати і проводити навчально-виховну діяльність, спрямовану на розвиток особистості в початкових закладах освіти.
- ФК 19.** Здатність до здійснення освітнього процесу.
- ФК 20.** Здатність до використання в освітньому процесі системи теоретичних знань з освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти.
- ФК 23.** Здатність до створення безпечних, та психологічно комфортних умов освітнього процесу.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати

- ПРН 2.** Грамотно висловлюватися в усній та писемній формі, використовувати мову професійного спілкування, пояснювати й характеризувати факти і явища державною мовою.
- ПРН 5.** Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.
- ПРН 8.** Працювати нетрадиційно, усувати формалізм і одноманітність у роботі.
- ПРН 9.** Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички в професійно-педагогічній діяльності.

ПРН 10. Користуватися сучасними педагогічними технологіями при підготовці і проведенні навчально-виховного процесу початкової школи.

ПРН 13. Пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел та ефективного використання на практиці різних теорій в області комунікації.

ПРН 14. Здатність аналізувати та опрацьовувати нормативні документи з метою їх використання у професійній діяльності

ПРН 17. Здатність застосовувати сучасні підходи до навчання, розвитку, виховання й соціалізації учнів під час планування освітнього процесу

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	10	10	25

6. ПОЛІТИКА

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати періодичні контрольні завдання.

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

7.1 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
Блок 1. Теоретико-методологічні основи педагогічної майстерності						
	Тема 1. Предмет та завдання навчального курсу “Педагогічна майстерність”	Лекція 2 Практичне заняття 2 Самостійна робота 2	Основна: 2,4,13,14 Допоміжна: 5,10,11	Відповіді на питання, тестові завдання	1-5	Перший періодичний контроль
	Тема 2. Методологія і методи наукового формування	Практичне заняття 2 Самостійна робота 4	Основна:3,2 0 Допоміжна:	Відповіді на питання, тестові	1-5	Перший періодичний контроль

	педагогічної майстерності		10,14	завдання		
	Тема 3. Педагогічна творчість учителя як основа формування творчої особистості школяра	Лекція 2 Самостійна робота 2	Основна:3,1 4,20 Допоміжна: 2,6,8	Відповіді на питання	1-5	Перший періодичний контроль
Блок 2. Педагогічна техніка і майстерність. Культура педагогічної взаємодії						
	Тема 4. Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності	Самостійна робота 2	Основна:13, 23 Допоміжна: 4	Відповіді на питання,	5	Перший періодичний контроль
	Тема 5. Педагогічне мовлення	Лекція 2	Основна:11, 13,21 Допоміжна: 15	Відповіді на питання, тестові завдання	5	Перший періодичний контроль
	Тема 6. Елементи акторської майстерності в педагогічній діяльності	Лекція 2 Практичне заняття 2	Основна: 1,2,13,17 Допоміжна: 17,18 Інформ. ресурси: 2, 3	Відповіді на питання, тестові завдання	5	Другий періодичний контроль
	Тема 7. Майстерність спілкування	Лекція 2 Самостійна робота 3	Основна:8,1 3,21 Допоміжна: 15,17 Інформ.ресу	Відповіді на питання, тестові завдання	5	Другий періодичний контроль

			рси:			
	Тема 8. Психолого-педагогічні умови майстерної взаємодії в педагогічному спілкуванні	Практичне заняття 2 Самостійна робота 3	Основна:3,1 6 Допоміжна: 18,19	Відповіді на питання, тестові завдання	5	Другий періодичний контроль
	Тема 9. Конфлікти в педагогічній взаємодії	Практичне заняття 2 Самостійна робота 2	Основна:6-8,12 Допоміжна: 2,9,13,16,17 Інформ.ресурси:3,8	Відповіді на питання, тестові завдання	5	Другий періодичний контроль
	Тема 10. Технологія організації педагогічної взаємодії у процесі індивідуальної бесіди	Самостійна робота 4	Основна: 3,8,11,20 Допоміжна: 2,3,15	Відповіді на питання,	5	Другий періодичний контроль

7. 2 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Предмет та завдання навчального курсу “Педагогічна майстерність”	Зміст, мета і завдання курсу “Педагогічна майстерність“. Структура курсу та його основні категорії: “педагогічна діяльність”, “педагогічний досвід”, “педагогічний такт”, “педагогічна техніка”, “педагогічна творчість”, “педагогічна майстерність”. Елементи педагогічної майстерності: професійна компетентність, гуманістична спрямованість, творчість (креативність), чуйність, здатність до співчуття й співпереживання (емпатія), обов’язковість, об’єктивність, вимогливість.
Тема 3. Педагогічна	Сутність і специфіка педагогічної творчості учителя. Особливості педагогічної праці. Структура творчого

<p>творчість учителя як основа формування творчої особистості школяра</p>	<p>педагогічного процесу. Умови, що сприяють розвитку педагогічної творчості учителя. Форми і методи розвитку педагогічної творчості учителя. Розвиток ідей В. Сухомлинського з формування творчої особистості в педагогічній теорії та практиці сучасної освіти України. Розвиток ідей В. Сухомлинського з формування творчої особистості в концептуальних підходах до реформування освіти. Розвиток ідей В. Сухомлинського з формування творчої особистості в навчальній літературі початкової школи.</p>
<p>Тема 5. Педагогічне мовлення</p>	<p>Зміст поняття “педагогічне мовлення”. Психологічні особливості педагогічного мовлення. Діалогічність педагогічного мовлення. Порівняльна характеристика використання мовних і комунікативних засобів учителями з різною орієнтацією (діалогічною чи монологічною). Функції педагогічного мовлення: дидактична, експресивна, перцептивна, сугестивна, організаторська, науково-пізнавальна, комунікативна. Структура педагогічного мовлення: інформаційний, виразний, впливовий компоненти. Особливості педагогічного мовлення. Джерела формування педагогічного мовлення: особистий досвід учителя, наслідування традицій, навчання, самоосвіта. Методики розвитку вмінь і навичок педагогічного мовлення: формування мовленнєвих умінь і навичок; оволодіння допоміжними засобами педагогічного мовлення; розвиток навичок, умінь активного слухання. Дихання і голос як елементи педагогічної техніки. Адаптація і розвиток професійного дихання. Педагогічні засади практичної роботи над текстом. Дикція як елемент педагогічної техніки.</p>
<p>Тема 6. Елементи акторської майстерності в педагогічній діяльності</p>	<p>Особливості образного мислення. Образ у мистецтві театру. Педагогічне мистецтво як театр одного актора. Театральна педагогіка К. С. Станіславського. Театральні принципи (принцип життєвої правди; принцип ідейної спрямованості: вчення про надзавдання; принцип дії — підґрунтя переживання й матеріалу для творчості; принцип органічної творчості; принцип творчого перевтілення в образ) та їх роль у діяльності педагога. Послідовність творчих процесів у діяльності педагога: воля, шукання, переживання, втілення, злиття, вплив. Сумісність професійних якостей, які необхідні в акторській та педагогічній діяльності. Теорія П. В. Симонова про фізіологію</p>

емоцій та акторське перевтілення. Формування виконавського вміння у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів.

7.3 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Тема 2. Методологія і методи наукового формування педагогічної майстерності	Обговорення теми. Виконання завдань
Тема 6. Елементи акторської майстерності в педагогічній діяльності	Обговорення теми. Виконання завдань
Тема 9. Конфлікти в педагогічній взаємодії	Обговорення теми. Виконання завдань

7.4 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 2. Методологія і методи наукового формування педагогічної майстерності	<p>Загальна характеристика методології наукового формування педагогічної майстерності: теорія наукового пізнання, концептуальні положення й висновки про духовну, психологічну і культурну ідентичність народу, його самопізнання і самоствердження, принципи гуманізму, демократизму та історизму, єдності навчання і виховання, теорії і практики, загальнолюдського й національного.</p> <p>Методи наукового дослідження педагогічної майстерності: теоретичні, емпіричні.</p> <p>Методи логічного мислення: індукція, дедукція, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, абстрагування, конкретизація, моделювання, уявний експеримент.</p> <p>Емпіричні методи: аналіз змісту педагогічної документації та результатів діяльності (проективні методи), педагогічне спостереження (безпосереднє та опосередковане, причетне і непричетне, довго- і короткочасне, безперервне і перервне чи дискретне), самоспостереження, опитування (бесіда,</p>

	інтерв'ю, анкетування), тестування, експертне оцінювання. Педагогічний експеримент: констатуючий (діагностичний, контрольний), пошуковий та формуючий чи перетворювальний (послідовний та псевдопаралельний).
Тема 3. Педагогічна творчість учителя як основа формування творчої особистості школяра	Умови, що сприяють розвитку педагогічної творчості учителя. Форми і методи розвитку педагогічної творчості учителя. Розвиток ідей В. Сухомлинського з формування творчої особистості в педагогічній теорії та практиці сучасної освіти України. Розвиток ідей В. Сухомлинського з формування творчої особистості в концептуальних підходах до реформування освіти. Розвиток ідей В. Сухомлинського з формування творчої особистості в навчальній літературі початкової школи.
Тема 4. Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності	Поняття “педагогічна техніка” та його зміст. Різновиди педагогічної техніки: внутрішня й зовнішня. Внутрішня — концентрація розумових і фізичних здібностей педагога на досягненні дидактичної і виховної мети, зняття зайвої напруженості, розподіл уваги (велике, середнє, мале коло), спостереження за готовністю учнів до роботи, їхньою реакцією на викладення навчального матеріалу, активністю, зацікавленістю, створення творчої ділової атмосфери під час навчання, збереження впевненості, самовладання за будь-яких умов, саморегуляція. Зовнішня педагогічна техніка та її характеристика. Мовні (вербальні) засоби: стилістичні (риторичні) фігури, тропи, звертання, риторичні запитання, заохочувальні висловлювання (адгортація), діалогізація мовлення, різноманітне використання інтонаційних засобів, створення ефективно вербальної комунікації. Позамовні (невербальні) засоби: хода, постава, пластика тіла, міміка, жести, зовнішній вигляд, контакт очей, розміщення в міжособистісному просторі (проксемика).
Тема 7. Майстерність спілкування	Сутність поняття “спілкування”, “педагогічне спілкування” та їх характеристика. Види, рівні, функції та етичні норми спілкування.

	<p>Структурний аналіз спілкування. Моделі комунікації (лінійна, інтерактивна, транзакційна). Потреби і мотиви особистості у спілкуванні. Основні різновиди педагогічного спілкування: безпосереднє, опосередковане, формальне, неформальне, індивідуальне, колективне, монологічне, діалогічне, полілогічне. Контакт у педагогічному спілкуванні. Комунікативні якості педагога. Педагогічний такт. Стили педагогічного спілкування.</p>
<p>Тема 8. Психолого-педагогічні умови майстерної взаємодії в педагогічному спілкуванні</p>	<p>Особистість учителя як інструмент впливу в педагогічній взаємодії. Характеристика перцептивної сторони педагогічного спілкування. Увага та уява вчителя. Способи комунікативного впливу: переконання і навіювання. Стратегії взаємодії у спілкуванні як характеристика інтегративного компонента педагогічної взаємодії.</p>
<p>Тема 9. Конфлікти в педагогічній взаємодії</p>	<p>Внутрішньоособистісні конфлікти. Головні психологічні концепції, форми прояву та засоби вирішення. Міжособистісні і групові конфлікти: сфера прояву, класифікація. Конфлікт у педагогічній взаємодії та способи його розв'язання.</p>
<p>Тема 10. Технологія організації педагогічної взаємодії у процесі індивідуальної бесіди</p>	<p>Індивідуальна педагогічна бесіда як модель діалогічної взаємодії. Структура бесіди. Етап моделювання. Забезпечення психологічного контакту на початку бесіди. Роль невербальних засобів. Методика контактної взаємодії як технологія забезпечення контакту. Техніка взаємодії у процесі аналізу проблеми та пошуку її вирішення. Прийоми педагогічної взаємодії. Майстерність організації педагогічної взаємодії у навчанні.</p>

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання: словесні, наочні, практичні, практико-теоретичні, пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, частково-пошукові, проблемні, дослідницькі, індуктивні, дедуктивні; особистісно-зорієнтовані, індивідуально-диференційованого навчання.

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>За 4 семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).</p> <p>Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки. Підсумковим контролем вивчення дисципліни є недиференційований залік, то набраних таким чином 60 і більше балів достатньо для його зарахування. Підсумкова оцінка (ПО) рахується за формулою:</p> <p>$ПО = (ПК1 + ПК2)$, де $(ПК1 + ПК2) = 100$ балів.</p> <p>Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається</p>
---	--

	<p>100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ZP = (ПО + E) / 2$</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>«5» – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при</p>

	<i>цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</i>
Умови допуску до підсумкового контролю	<i>Студент, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни. Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.</i>

В рамках даного освітнього компоненту передбачена процедура визнання результатів навчання, які здобувач вищої освіти набув шляхом неформальної освіти і демонструє для визнання у процесі опанування даної освітньої програми. Процедура визнання здійснюється згідно Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://drive.google.com/file/d/14KeC_yldBuss-N0Q60DqWdwy9We1_uV4/view та шляхом визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, що регламентуються документом «Положенням про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» (від 28.08.2020 р., протокол №1) https://drive.google.com/file/d/1OMtCdZsTSSudgxmQMu206ffea4Kjx3_Q/view та «Положенням про перезарахування освітніх компонентів та визначення академічної різниці у МДПУ імені Богдана Хмельницького» (протокол №1 від 28.08.2020 р.) <https://drive.google.com/file/d/1evp2PeqJTVk7lZSIWT9TgeGfyOU7hwSQ/view>

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Абрамян В.Ц. Театральна педагогіка / В.Ц.Абрамян – К. : Лібра, 2006. – 224с.
2. Барабаш Ю.Г. Педагогічна майстерність : теоретичні й навчально- методичні основи: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Ю.Г.Барабаш, Р.О.Позінкевич. – Луцьк : Вежа, 2006. – 472 с.
3. Бех І.Д. Психологічні джерела виховної майстерності [Текст] : навч. посіб. / І. Д. Бех. – К. : Академвидав, 2009. – 246 с.
4. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: навч. посіб. / Н.П.Волкова. – К. : ВЦ «Академія», 2006.- 256с.

5. Дрожжина Т.В. Конфлікти в школі: як навчитися швидко їх розв'язувати / Т.В.Дрожжина. – Х.:Вид.група «Основа», 2010. – 160 с.
6. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навч.посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 456 с.
7. Елькін М.В., Окса М.М. Основи конфліктології: діяльність менеджера з попередження та розв'язання конфліктів в закладах освіти / М.В.Елькін, М.М.Окса. – Мелітополь: МДПУ, 2012. – 112 с.
8. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності [Текст]: навч. посіб. / Л.О.Ковальчук ; М-во освіти і науки України, ЛНУ ім. І.Франка. – Л.: ВЦ ЛНУ ім. І.Франка, 2007. – 603 с.
9. Кособуцька Г.П. Основи педагогічної майстерності [Текст] : навч.-метод. посіб.: [модульний варіант] / Г. П. Кособуцька ; М-во освіти і науки України, РДГУ. – 2-ге вид, доп. – Рівне : [РДГУ], 2007. – 386 с.
10. Культура фахового мовлення: навчальний посібник / за ред. Н.Д.Бабич – Чернівці : Книги - ХХІ, 2006. – 496 с.
11. Павлютенков Є.М., Крижко В.В., Калошин В.Ф. Конфлікти: сутність і подання / Є.М.Павлютенков, В.В.Крижко / Стрес у педагогічній діяльності / В.Ф.Калошин. – Х.: Вид.група «Основа», 2008. – 224 с.
12. Педагогічна майстерність: підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І. А.Зязюна. – 3-тє вид., допов. і переробл. – К. : СПД Богданова А.М., 2008. – 376 с.
13. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч.посіб. /Упоряд.: І.А.Зязюн, Н.Г.Базилевич, Т.Г.Дмитренко та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – К.: Вища шк., 2006. – 606с.
14. Пірен М.І. Конфліктологія: підручник / М.І.Пірен – К.: МАУП, 2003. – 360с.
15. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: навчальний посібник / Я. Радевич-Винницький – К. : Знання, 2006. – 223с.
16. Словник термінології з педагогічної майстерності / Н.Г.Базилевич, Д.Г.Білоконь, В. І. Бобрицька та ін. ; М-во освіти України. ПДП ім. В.Г.Короленка; Редкол.: Н.М. Тарасевич, Н.Г. Базилевич, Л.В. Малаканова та ін. – Полтава, 1995. – 63 с. – Бібліогр.: с. 51-56.
17. Стахів М. Український комунікативний етикет : навч.-метод. посіб. / М.Стахів – К. : Знання, 2008. – 245 с.
18. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів освіти / М. М. Фіцула. – Тернопіль : Навч. книга - Богдан, 2003. – 136 с.
19. Хміль Ф. І. Ділове спілкування : навчальний посібник / Ф.І.Хміль – К.: "Академвидав", 2004.
20. Якса Н. В. Основи педагогічних знань : навч. посібник / Н.В.Якса. – К.: Знання, 2007. – 358 с.
21. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. /

О.В.Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 312с.

Допоміжна

1. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І.А.Зязюна. – К.: Вища шк., 2004.-С. 127-128.
2. Сухомлинський В.О. Сто порад учителеві. Порада 89 // Вибрані твори : В 5-ти т. – Т. 2. – К.: Рад. школа, 1976. – С.624-626.
3. Сухомлинський В.О. Як виховати справжню людину // Вибрані тв.: В 5-ти т - Т.2. – К.: Рад. школа, 1996. – С.202-204.
4. Вчителю про педагогічну техніку / За ред. Л.І. Рувінського. – М.: Педагогіка, 1987. – 154 с.
5. Грані педагогічної майстерності (педагогіка мистецької діяльності) / З.В.Черуха, С. В. Якимчук, К. С. Маслій та ін.; М-во освіти і науки України; РДГУ. – Рівне : РДГУ, 2003. – 233 с.
6. Гриценко Т. Б. та ін. Етика ділового спілкування : навч. посібник / за ред. Т.Б.Гриценко, Т.Д.Іщенко, Т. Ф.Мельничук – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.
7. Гриценко Т.Б. Українська мова та культура мовлення: навчальний посібник/ Т. Б. Гриценко – Вінниця: Нова книга, 2003.
8. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії / І.А.Зязюн, Г.М.Сагач. – К. : УРІМБ, 1997. – 302 с.
9. Калошин В.Ф. Як ефективно діяти вчителю в критичній ситуації / В.Ф.Калошин, Д.В.Гоменюк. – Х.: Вид.група «Основа», 2011. – 128 с.
10. Лавріненко О.А. Історія педагогічної майстерності : навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ, аспірантів, вчителів / Олександр Лавріненко. – К. : Богданова А.М., 2009. – 328 с.
11. Луцюк А. М. Василь Сухомлинський про педагогічну майстерність учителя: монографія / А. М. Луцюк – Луцьк : Надстир'я, 2003. – 208 с.
12. Мацько Л. І. Культура української фахової мови : навч. посіб. / Л.І.Мацько, Л. В. Кравець – К. : ВЦ «Академія», 2007. – 359 с.
13. Олійник Г. Виразне читання : Основи теорії: навч. посібник / Г.Олійник – К.: Вища шк., 1995. – 207 с.
14. Палтишев М М. Педагогічна майстерність і шляхи її досягнення (У пошуках практико-орієнтованих дидактичних підходів): навч.-метод. посіб. для слухачів курсів удосконалення вчителів / М.М.Палтишев – К.: Видавець О.М.Ешке, 2000. – 119 с.
15. Педагогічне спілкування у діяльності вчителя: навчальний посібник для студентів / Укл.: І.І.Киричок, В.Г.Кучерявець; За ред. В.Г.Кучерявець. – Ніжин : Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2009. – 391 с.
16. Синиця І. О. З чого починається педагогічна майстерність / І.О.Синиця – К.: Рад. шк., 1972. – 167 с.

17. Струганець Л. Теоретичні основи культури мови: навч. посібник / Л.Струганець – Тернопіль : ТДПШ, 1997. – 96 с.
18. Томан Іржі. Мистецтво говорити / Іржі Томан / пер. з чес. В.І.Романця. – 3-є вид. – К.: Україна, 1996. -269 с.
19. Яблонко В.Я. Психолого-педагогічні основи формування особистості [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.Я.Яблонко; М-во освіти і науки України, Одес. держ. ун-т ім. І.І. Мечникова, Миколаїв. навч.-наук. ін-т. – К. : ЦУЛ, 2008. – 258 с.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
2. <http://www.library.edu-ua.net/id/485/> – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України.
3. <http://vognutyi.ru/lib/> – колекція електронних книг.
4. <http://enc-dic.com/biography> – бібліографічний словник.
5. <http://enc-dic.com/pedagogics> – педагогічний словник.
6. <http://uk.wikipedia.org/wiki> – Вікіпедія, вільна енциклопедія.
7. www.klex.ru/books/age_psychology/diary.rar – електронна бібліотека праць класиків педагогіки.